لەکوردستان پەیوەندی ئەحزاب لەگەڵ یەکتر
پەیوەندیەکی لینگەو قوچە

عبدالله مەحمود: لەوەڵام بەدووپرسیاری بڵاوکراوەی ئۆکتۆبەردا، سەبارەت بە پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان

ئۆکتۆبەر: حزبی پێشوو لەماوەی 13 ساڵ کارو هەڵسووڕانیدا کۆمەڵێك دەسکەوتی سیاسی و هەروەها کێشمەکێش و تەنگژەی سیاسیش بۆ حزبی ئایندە بەجێدێڵێ (بۆ نموونە تەنگژە لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی کوردستان، بەڕادەیەکیش لەگەڵ پارتی، وە بەڕادەیەکی زۆر زیاتر لەگەڵ رەوت و تاقمە ئیسلامیەکاندا)، بەڕای تۆ حزبی تازە دەبێ چۆ مامەڵە لەگەڵ ئەم میراتەدا بکات، وە مامەڵەی لەگەڵ حزبە دەسەڵاتدارو ناسیۆنالیست و ئیسلامیەکاندا چۆن بێت؟

عبدالله مەحمود: دەسکەوتەکانی 13 ساڵەی ڕابردوی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق، سەرمایەی سیاسی و عەمەلی پرشنگداری بزوتنەوە و ڕەوتی ئێمەیە، کۆمەکێکی گەورە بە حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان دەکات و دەبنە سەرمایەی کاری داهاتوومان.

تائەوجێگایەی باسی تەنگژە لەگەڵ یەکێتی و پارتی و لایەنەکانی تر دەکرێت، ڕاستییەکەی ئەوەیە من تەنگژە و کێبەرکێی سیاسی لە حەیاتی سیاسی ئەحزابدا، بەشتێکی حەرام نازانم و ئاساییترین حاڵەت ئەوەیە کە حزبە سیاسیەکان لە کێشمەکێش و ململانێدابن لەگەڵ یەکتر بەڵام لە پەیوەند بە کێشەکانی خەڵکی لەپێناو دابینکردنی داخوازی و مافەکانیانیدا.

بەداخەوە لەکوردستان پەیوەندی ئەحزابیش وەکو زۆر شتی تر پەیوەندیەکی لینگەو قوچە، پەیوەندیەکی نانۆرمال و نەخوازراوە، کە پێویست دەکات ڕێکبخرێتەوەو نورمال بکرێتەوە. دەبێ ئەم قاڵبە تێکبشکێنرێت کە دەڵێت یان لەگەڵمی، یان لەدژمی و دوژمنی، یان پشتیوانی لە سیاسەت و هەڵوێستگیریەکانم دەکەیت یان تۆ دژیت و حەقی کارکردن و مۆڵەتی هەڵسوڕانت لەم جغرافیایەدا نییە. بەڕاستی ئەم مامەڵە ناتەندروستە، هێندەی تر فەزای کۆمەڵگای کوردستانی ناتەندروست ڕاگرتووە.

من پێم وایە ئەرکێکی گەورە لەبەردەم ئێمەو هاوکات هەموو ئەو حزب و لایەنە سیاسیانەی کە خۆیان بەمۆدێرن و دیموکراتخواز ئەزانن، ئەوەیە کەبێن ئەم فەزا ناسالم و ناتەندروستە تێکبشکێنن، پەیوەندی ئەحزاب لەگەڵ یەکتر مۆدێرن بکەن، مۆدێرن بەومانەیەی ئۆپۆزیسۆن مانای واقعی هەبێت، و ڕێز لە ئەحزابی ئۆپۆزیسیۆن بگیرێت و فەزای بۆ ئاواڵە بکرێت تا نەخشی هەبێت لە ئاڵوگۆڕهێنان بە سیاسەت و کاروکردەوەی دەسەڵاتدا و هەمیشە وەکو هێزێکی چاودێرو گوشارهێنەر لەمەیداندابێت. نابێ پەیوەندی ئەحزاب لەسەر بنەمای بەشان باڵی یەکتردا هەڵدان و تەشریفاتدا ڕێکبخرێت، ئەحزبی سیاسی مۆدێرن لەکاتێکدا کە پەیوەندیان لەگەڵ یەکتردا هەیە، هاوکاتیش ڕەخنە لە سیاسەت و کاروکردەوەی یەکتر دەگرن و بەرنامەو سیاسەت و هەڵویستگیری جیاوازی خۆشیان ئەخەنە بەردەم کۆمەڵگا، هەر ئەم جیاوازی سیاسی و هەڵوێست گیریە جیاوازانەشە کە وای کردووە ئەحزابی جۆراوجۆر هەبن.

بەداخەوە ئێمە تائێستا لەگەڵ واقعیەتێکی جیاواز لەوە بەرەوڕووین، ئەمە ئەو میراتەیە کە کۆمەڵگای سیخناخ کردووە لەپەیوەندی ناتەندروست. دەکرێ بوترێت زوربەی شەڕە ناوخۆیەکان و تەنگژە سیاسی و سەربازی و دیبلۆماسیەکانی نێوان ئەحزابی سیاسی لەکوردستان، بەرهەمی ئەم فەزا سیخناخەن لە ڕوانین بۆ پەیوەندی نێوان ئەحزابەکان بەگشتی و پەیوەندی نێوان حزبی دەسەڵاتدار و ئۆپۆزیسیۆن بەتایبەتی.

تەنگژەی نێوان ئەحزابی دەسەڵات بەدەستی کوردستان لەگەڵ حزبی کۆمۆنیستی کریکاری عێراقدا بەر لەهەموو شت ئاکامی ئەم مامەڵەی نادروستەی ئەحزابی دەسەڵاتدار بووە لەگەڵ حزبی جیاواز بەخۆیان بەگشتی و جیاواز بە سیاسەت و هەڵوێستگیری و کاروکردەوەیان بەتایبەتی.

بەداخەوە حزبە دەسەڵاتدارەکانی کوردستان" یەکێتی و پارتی" تائێستاهەموو هەوڵیان بۆئەوە بووە کە هیچ حزبێکی دەرەوەی

خۆیان "نا" به سیاسه‌تیان، به‌هه‌ڵوێستیان له‌په‌یوه‌ند به‌ڕوداوه‌کانه‌وه‌، به پلاتفۆرمیان، به‌نه‌خشه‌کانیان، به کارکردیان، به‌ڕه‌مزه‌کانیان، به مێژوویان، نه‌ڵێت و ته‌قریبه‌ن ئه‌مانه هه‌موو وه‌کو هێڵی سور خراونه‌ته به‌رده‌م ئه‌حزابی تره‌وه‌، ئه‌مه ئه‌م میراته ناشیرینه‌یه که‌ده‌بێت ئیتر میراتگری نه‌بێت.

له کاتێکدا که ئێمه خه‌ریکی پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستانین، ده‌زانین که له‌گه‌ڵ میراتێکی له‌م چه‌شنه ڕوبه‌ڕووین، من پێموایه یه‌کێك له ئه‌رکه‌کانی به‌رده‌م ئێمه‌و هاوکات سه‌رجه‌م حزبه سیاسیه‌کانی کوردستان ئه‌وه‌یه که ته‌جاوه‌زی ئه‌م مێژووه له په‌یوه‌ند به په‌یوه‌ندی ئه‌حزاب و ئۆپۆزیسۆن بکه‌ن و لاپه‌ره‌کی نویٚ بکه‌نه‌وه‌، لاپه‌ره‌یه‌ك که ساحه‌ی سیاسی کوردستان به بارمته نه‌گیرێت و دوورو نزیکی حزبه‌کان له‌گه‌ڵ یه‌کتری له‌سه‌ربنه‌مای ستایش و پیاهه‌ڵدان و ته‌شریفات بینانه‌کرێت و له‌جێگای ئه‌وه ئازادی بێئه‌ملاولای هه‌ڵسوڕانی ئه‌حزاب به‌ڕه‌سمی بناسرێت، کێبه‌رکێی ئه‌حزاب متمه‌دینانه بێت، ئۆپۆزیسۆن بوون دیارده‌یه‌کی باوو جوانی دنیای ئه‌م سه‌رده‌مه‌یه و هێله سوره‌کانی به‌رده‌م ئه‌م دیارده‌جوانه ده‌بیٚ لابرێن.

ئێمه خوازیاری په‌یوه‌ندی سالمانه‌و شارستانیانه‌ی بێقه‌یدوشه‌رتین له‌گه‌ڵ هه‌موو حزب و لایه‌نه سیاسیه‌کانی سه‌رساحه‌ی سیاسی کوردستان، دوورو نزیکی هه‌ر حزب و لایه‌نێکی سیاسیش به‌خۆمان به ڕێزگرتن له ئازادی سیاسی و مافه فه‌ردی و مه‌ده‌نیه‌کانی خه‌ڵکی کوردستان ده‌پێوین. به‌هه‌رئه‌ندازه حزبێك ڕێز له‌ئازادی سیاسی و مافه فه‌ردی و مه‌ده‌نیه‌کانی خه‌ڵکی کوردستان بگرێت و له‌پاڵ خواست و داواکاریه‌کانی خه‌ڵکیدا وه‌ستابێت، به‌هه‌مان ئه‌ندازه ئه‌و حزبه نزیك له‌خۆمان ئه‌زانین.

تائه‌وجێگایه‌ی به دۆسیه زۆر تایبه‌تیه‌کانی نێوان ئێمه‌و پارتی و یه‌کێتی، به‌تایبه‌تیش یه‌کێتی نیشتمانی ده‌گه‌ڕێته‌وه‌، ئه‌م دۆسیانه کراوه‌ن و ئێمه خوازیاری لێکۆڵێنه‌وه‌و لێپێچینه‌وه‌ی عادلانه‌و یاسایی ئه‌و ڕووداوانه‌و قه‌ره‌بوکردنه‌وه‌ی هه‌مه‌لایه‌نه‌یانین به تایبه‌تیش ئه‌و ته‌نگژانه‌ی که‌چه‌ك تیایدا به‌کارهاتووه‌و هاورێیانێك تیایدا بۆنه‌ته قوربانی.

ئۆکتۆبه‌ر: تۆ له‌وه‌ڵام به ژماره‌یه‌ك به‌ڕێزدا و له ووتارێکدا ئه‌ڵێیت که پێداویستی پێکهاتنی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان، بڕیاری له‌پێشدا له‌سه‌ردراوی هیچ حزب و هێزو گروپێکی دیاریکراو نییه‌، به‌ڵام به‌دوای ئه‌م ووتاره‌ی تۆدا مه‌کته‌بی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق به‌یاننامه‌یه‌کی ده‌رکرد که تیایدا هاورێیانێك ڕاده‌سپێرت بۆ پێکهێنانی ئه‌م حزبه‌، تۆ چۆن ئه‌م ناکۆکی یه وه‌ڵام ئه‌ده‌یته‌وه‌؟

عبدالله مه‌حمود: ڕاستیه‌که‌ی ئه‌وه‌یه که‌من له‌وباره‌یه‌وه ناکۆکییه‌ك نابینم، پێکێهێنانی هه‌ر حزبێکی سیاسی به‌رئه‌نجامی پێداویستی سیاسی و کۆمه‌ڵایه‌تی و چینایه‌تی کۆمه‌ڵگایه‌، حزب به فتوادان و بانگه‌شه‌، به ئیشتیاق و... پێك نایه‌ت ئه‌گه‌ر پێداویستی یه سیاسی و کۆمه‌ڵایه‌تی و چینایه‌تی یه‌که‌ی هاوکات ماتریاڵه زاتیه‌که‌ی ئاماده‌نه‌بێت.

کۆمه‌ڵگای کوردستان، ئێستا کۆمه‌ڵگایه‌که به تایبه‌تمه‌ندێتی سیاسی و ئابوری و کۆمه‌ڵایه‌تی چینایه‌تی وئیداری و ته‌نانه‌ت که‌لتوری خۆیه‌وه‌، کۆمه‌ڵگایه‌که به‌ناحه‌ق به‌هۆی هه‌لومه‌رجێکی نه‌خوازراوی عێراق و ناوچه‌که‌وه و له‌سه‌رو ئیراده‌ی خه‌ڵکه‌که‌یه‌وه تائێستا له‌چوارچێوه‌ی عێراقدا ڕاگیراوه‌و به‌زۆریش هه‌وڵئه‌درێت پێوه‌ی بلکێنرێته‌وه له‌کاتێکدا له‌دنیای واقعیشدا کوردستان کۆمه‌ڵگایه‌کی دابراوه به‌وێنه‌ی وولاتێکی سه‌ربه‌خۆ به‌ڵام دانپیانه‌نراو له کۆمه‌ڵگای نێونه‌ته‌وه‌یدا، و هه‌ر به‌وجۆره‌ش مامه‌ڵه‌ی له‌گه‌ڵ ده‌کرێت.

هه‌ر ئه‌م تایبه‌تمه‌ندیه‌شه وای کردوه‌و بیرمه‌ندان و لێکۆڵه‌ره‌وه سیاسیه‌کانی دنیا باس له دابه‌ش بوونی عێراق بکه‌ن. له‌کوردستانیش بزاوتی سه‌ربه‌خۆیی به به‌رجه‌سته‌یه‌کی زیاتره‌وه له‌مه‌یداندابێت و ئه‌حزابیش تۆختر له‌جاران مه‌سه‌له‌ی سه‌ربه‌خۆیی به‌گوێی دنیا و ده‌وروبه‌ردا بده‌ن.

ئه‌م تایبه‌تمه‌ندیتی یه واقعی یه‌، به‌هه‌مان ئه‌ندازه که ئێستا جێگای ڕامانی دنیاو سه‌رجه‌م ئه‌حزابی بورژوازی کوردستانه‌، زۆرده‌مێکه جێگای ڕامان و هه‌ڵوێسته‌ی کۆمۆنیزم و بزوتنه‌وه‌ی کریکاری و سوسیالیستییه‌.

له‌دڵی واقعیه‌تێکی ئاوادایه که کۆمۆنیزمی مارکس" کۆمۆنیزمی کریکاری" که خاوه‌نی حزبی خۆیه‌تی له‌عێراقدا،حه‌قیه‌تی له‌پێش هه‌موو لایه‌ن و که‌سێکدا به فکری وه‌ڵامدانه‌وه به واقعیه‌تی پاڵده‌ستی خۆیدا بێت، و هه‌لویست و ڕاسپارده‌ی خۆی بۆئه‌م واقعیه‌ته به‌یان بکات.

حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق جگە لەم دەورە ڕاسپاردەیی یە بۆ پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان زیاتر هیچ هەنگاوێکی بڕاوەو بڕیار لەپێشدا لەسەر دراوی سیاسی و تەشکیلاتی و حقوقی,, نەداوە. تەنانەت بەیاننامەی مەکتەبی سیاسی نەیوتووە بەیانی پێکهێنانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان، یان بەیانی دروستکردنی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان، بەڵکە ئەمە تایتلەکەیەتی، **"بریارنامە سەبارەت بە پیویستی پیکهینانی دەستبەجێی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان "** واتە ئەمیش باس لەو پێداویستی یە ئەکات و فاکتەکانی ئەم پێداویستیە بەیان دەکات و پاشان ڕاسپاردەیەك دەدات و لەم ڕاسپاردەیەشدا دیسان لەبرگەی دوودا دەڵێت:.... **لەگەل کەسایەتیو کۆڕوکۆمەڵە کرێکاریو چەپو رادیکاڵو ئازادیخوازەکان پەیوەندیو گفتوگۆ بکرێتو بانگهێشت بکرێن بۆ بەشداریکردن لەپرۆسەی پێکهێنانی حیزبو یەکگرتوو کردنی ریزی چەپو کۆمۆنیزم لە چوارچێوەی ئەم حیزبەدا....**

ئیتر ئەمە ڕۆشنە کەحزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق، بەپرسانە مامەڵەی لەگەڵ پرسی پێکهێنانی حزب دەکات و ڕێگەی بانگهیشت و بانگەواز ووتوێژو گفتوگۆ دەخاتە بەردەم هەموو کەسایەتی و کۆروکۆمەڵە کرێکاری و چەپ و ڕادیکالەکان بۆئەوەی لەپرۆسەی پێکهێنانی ئەم حزبەدا بەشدار بن. کەواتە ئەمە حزب نییە کە حزب دروست دەکات، ئەگەر بریار بوایە ئەم حزبە حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عیراق بەتەنها پێکی هێنابا ئەوا پێویستی بەو بەیانەو بەم ختابە نەدەکردو بەبەیاننامەیەك دەکرا ئەم حزبە بکرێتە دووبەشی کوردستانی و عێراقی و ریکخستنەکانیش بەئیختیاری خۆیان لەگەڵ یەکێك لەم بەشانەدا درێژەیان بەکاری سیاسی و ڕێکخراوەی خۆیان ئەدا.

ئەم دەسپێشکەری یەو بەرپرسیایەتی لەخۆنواندنە پاساو بۆ کەس ناهێڵێتەوە بۆخۆپەراوێز گرتن لەپرۆسەی پێکهێنانی ئەم حزبەدا. خۆپەراوێزخستن و خۆدورگرتن لەپرۆسەی پێکهنانی ئەم حزبەدا، ئەم حەقە ئەدات بە کادرانی حزبی کۆمۆنیستی کریکاری عێراق کە بەرپرسیاریەتی دەورەکە درك بکەن و دەست پێشکەری پێکهینانی ئەم حزبە بکەن، دیسانیش لەچوارچێوەی یەکخستن و یەکگرتووکردنی ڕیزی چەپ و کۆمۆنیزمدا بەردەوامی بدەن بەهەوڵەکانیان، بەڵام ناشکرێت پرۆسەی پێکهێنانی ئەم حزبە بەهۆی بەشدارنەبوونی هەموو کۆڕو کۆمەڵەکان یان هەموو کەسایەتیەکان، بسپێردرێت بەمەحاڵ و لە چاوەڕوانی گۆدۆدا ڕابگیرێت.

بۆیە ئێمە خەریکین وبەبەردەوامی بانگەوازی هەموو کۆروکۆمەڵ و کەسایەتییە چەپ و مارکسیستیەکان دەکەین تا هەرچی زووە بێن لەگەڵ ئێمە بۆ پێکهێنانی ئەم حزبە قۆڵی کۆمۆنیستانە و خەباتکارانەی لێهەڵبماڵن و وەڵام بە پێداویستیەکی زۆر پێویستی کۆمەڵگای کوردستان بدەنەوە.